

Jesteś: [Strona główna](#) » [Informacje o UE](#) » [Warto wiedzieć](#) » [Z euro "za pan brat"](#) » [Wpływ przystąpienia do strefy euro na polską gospodarkę](#)

## Wpływ przystąpienia do strefy euro na polską gospodarkę

Przyjęcie wspólnej waluty niesie ze sobą wiele korzyści, wiąże się jednak także z pewnymi kosztami. Jednocześnie można mówić o potencjalnych korzyściach (szansach) i kosztach (zagrożeniach), które zależą od okoliczności zewnętrznych (takich jak prowadzona polityka gospodarcza).

### KORZYŚCI

Przystąpienie do strefy euro wiąże się z licznymi korzyściami z posiadania wspólnej waluty. Korzyści te można podzielić na efekty bezpośrednie, związane z jednorazową i trwałą zmianą warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz korzyści długookresowe, wynikające z procesów dostosowawczych uruchomionych przez przyjęcie euro.

#### Korzyści bezpośrednie

Bezpośrednim skutkiem pełnego uczestnictwa Polski w unii monetarnej będzie **eliminacja kosztów transakcyjnych** związanych z istnieniem kursu wymiany złotego na euro. Należą do nich bezpośrednie koszty finansowe, takie jak marża między kursem kupna i sprzedaży obcej waluty, opłaty towarzyszące operacjom wymiany oraz koszty zabezpieczania się przed ryzykiem kursowym. Druga grupa obejmuje koszty administracyjne ponoszone przez podmioty gospodarcze w wyniku zaangażowania środków w działalność związaną z prowadzeniem operacji walutowych. Są to koszty zarządzania ryzykiem kursowym, dodatkowe nakłady na sprawozdawczość finansową oraz koszty alternatywne z tytułu mniejszej efektywności zarządzania środkami pieniężnymi rozproszonymi na różnych rachunkach bankowych oraz dłuższego czasu trwania transferów walut obcych.

Kolejną bezpośrednią zmianą wynikającą z przystąpienia do wspólnego obszaru walutowego jest **eliminacja ryzyka kursowego** pomiędzy Polską i strefą euro. Ryzyko kursowe wiąże się z nieoczekiwaną zmianą kursu złotego wobec euro, która może spowodować spadek wartości aktywów lub wzrost naszych zobowiązań. Eliminacja ryzyka kursowego poprawi więc warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Zmniejszy się niepewność, co do poziomu przyszłych przychodów i kosztów, co będzie sprzyjać rozwojowi wymiany handlowej. Zmniejszy się także ryzyko inwestycyjne naszego kraju w oczach inwestora zagranicznego, który nie będzie się już obawiać zmian kursu, a tym samym kosztów prowadzenia działalności na terenie naszego kraju.

Dodatkowo eliminacja ryzyka kursowego pozwala na **obniżkę stóp procentowych**. Jest ono – obok ryzyka niewypłacalności i płynności oraz oczekiwań co do zmian kursu walutowego – jednym z trzech czynników wyjaśniających różnice w poziomie stóp procentowych w różnych krajach. Ze względu na wspólną politykę pieniężną krótkoterminowe stopy procentowe zostaną zrównane z tymi obowiązującymi w innych państwach strefy euro. Stopy procentowe spadną o wielkość zawartej w nich premii za ryzyko kursowe, co wpłynie na zmniejszenie kosztów pozyskania kapitału dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych oraz spadek kosztów obsługi zadłużenia polskiego rządu. Szacuje się, że poziom stóp procentowych, dzięki wejściu do strefy euro powinien się obniżyć o 2-3 proc. w

porównaniu do stanu przed przyjęciem wspólnej waluty.

### **Korzyści długookresowe**

Przystąpienie do strefy euro oraz związana z nim zmiana warunków prowadzenia działalności gospodarczej uruchomią liczne procesy dostosowawcze, których skutki uwidocznia się w długim okresie. Redukcja kosztów transakcyjnych, eliminacja ryzyka kursowego oraz spadek stóp procentowych przyczynią się do **wzrostu inwestycji**. Spadek stóp procentowych obniża koszt pozyskania kapitału, wynikający z eliminacji premii za ryzyko kursowe zawartej w stopach procentowych. Kraj przystępujący do strefy euro uzyskuje dodatkowo łatwiejszy dostęp do zasobów kapitałowych wspólnego obszaru walutowego. Przyjęcie euro może więc skutkować wzrostem inwestycji krajowych (dzięki spadkowi stóp procentowych, uwolnieniu nowych zasobów i redukcji kosztu finansowania zagranicznego). Z kolei zwiększonemu napływowi kapitału zagranicznego, zwłaszcza o charakterze długoterminowym, będzie sprzyjać wzrost stabilności makroekonomicznej kraju i przejrzystości cen oraz eliminacja ryzyka kursowego.

Eliminacja ryzyka kursowego powinna prowadzić do **ożywienia wymiany handlowej**, gdyż zmniejszona zostanie niepewność dotycząca kształtowania się przyszłych przychodów oraz kosztów eksporterów i importerów. Rozwój handlu sprzyja z kolei osiąganiu korzyści wynikających ze specjalizacji oraz zwiększenia skali produkcji. Ożywienie handlu wiąże się także z transferem do kraju nowych technologii i wiedzy, co zwłaszcza w przypadku państw o mniejszym stopniu zaawansowania technologicznego przyczynia się do zwiększenia wydajności i przyspieszenia rozwoju gospodarczego.

Przystąpienie Polski do strefy euro trwale wyeliminuje ryzyko kryzysu walutowego oraz ograniczy ryzyko występowania gwałtownych przepływów kapitałowych destabilizujących gospodarkę. W oczach inwestorów **wzrośnie wiarygodność polityki makroekonomicznej** prowadzonej przez nasz kraj, co powinno skutkować podniesieniem ratingu (oceny) długoterminowego zadłużenia kraju w walucie zagranicznej. Pozwoli to na łatwiejsze pozyskanie kapitału zagranicznego oraz zwiększy atrakcyjność gospodarki dla zagranicznych inwestorów.

Przyjęcie wspólnej waluty przyczyni się do **integracji polskiego rynku finansowego ze strefą euro**, co będzie prowadzić do poprawy warunków finansowania polskich przedsiębiorstw. Rynek finansowy strefy euro umożliwi zaspokajanie zapotrzebowania na usługi finansowe niedostępne na rynku krajowym oraz wybór najbardziej konkurencyjnych pośredników finansowych. Integracja rynku finansowego zwiększy dostęp do źródeł finansowania oraz umożliwi pozyskanie kapitału po niższej cenie. Przyczyni się także do poprawy alokacji kapitału poprzez umożliwienie większej dywersyfikacji ryzyka. Z kolei większy rynek pozwala na osiąganie korzyści skali przez duże podmioty rynku finansowego.

Możliwość porównania cen dóbr i usług wyrażonych w jednej walucie spowoduje, że widoczne staną się różnice cen jednakowych produktów w poszczególnych krajach strefy euro. **Przejrzystość cen** oznacza łatwiejszy wybór zagranicznych dostawców i odbiorców. Ujednoclenie się rynku powinno **zwiększyć konkurencję** na rynku dóbr i usług. Wzrost konkurencji przyczyni się do lepszej alokacji pracy i kapitału oraz zwiększenia presji na efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów, co spowoduje wzrost wydajności czynników wytwórczych. Zwiększona konkurencja zintensyfikuje również proces wprowadzania innowacji i najnowszych technologii, mających podstawowe znaczenie dla długofalowego wzrostu gospodarczego.

## Korzyści niemierzalne

Oprócz korzyści i szans związanych z mierzalnymi kategoriami makroekonomicznymi, Polska może również zyskać na przyjęciu euro w kilku aspektach, które trudno ująć w ilościowych ramach rachunku ekonomicznego. Polska, jako państwo członkowskie strefy euro, będzie brała **udział w procesie decyzyjnym** w Europejskim Banku Centralnym. Prezes banku centralnego będzie uczestniczył w pracach Rady Prezesów EBC. Z kolei minister finansów będzie brał udział w dyskusjach Eurogrupy – ciała o rosnącym znaczeniu w kształtowaniu ram polityki gospodarczej Unii Europejskiej.

## KOSZTY

### Koszty i zagrożenia długookresowe

Pełne uczestnictwo w Unii Gospodarczej i Walutowej, obok niekwestionowanych korzyści, jest dla państw starających się o przyjęcie euro wyzwaniem i wiąże się z potencjalnymi kosztami.

Podstawowym kosztem zamiany waluty krajowej na euro jest **utrata autonomii w kształtowaniu polityki pieniężnej i kursowej** oraz ograniczenie możliwości użycia instrumentów polityki fiskalnej.

Dzisiaj polityka pieniężna w Polsce jest prowadzona przez Narodowy Bank Polski i koncentruje się na sytuacji naszego kraju. NBP poprzez poziom stóp procentowych dba o stabilność cen - zapobiega wystąpieniu nadmiernej inflacji podnosząc stopy procentowe, a przy braku zagrożeń inflacyjnych przeciwdziała spowolnieniu gospodarczemu poprzez ich obniżkę. Autonomiczna polityka pieniężna w ten sam sposób ogranicza negatywne skutki wstrząsów gospodarczych, tj. nieoczekiwanych i z reguły gwałtownych wydarzeń pochodzących ze sfery gospodarki lub polityki, które mają istotny wpływ na podstawowe zmienne makroekonomiczne. Z kolei płynny kurs walutowy, pozwala łagodzić wahania produkcji i zatrudnienia, w szczególności w sytuacji wstrząsów w popycie zewnętrznym oraz zmian relacji cen handlu zagranicznego.

Przyjęcie euro oznacza rezygnację z niezależnej polityki stopy procentowej oraz płynnego kursu walutowego. W systemie sztywnego kursu walutowego stopy procentowe muszą być dostosowywane do poziomu wyznaczanego przez bank centralny kraju, z którego walutą została związana waluta krajowa. Ze względu na zróżnicowany przebieg wahań koniunktury w krajach uczestniczących w obszarze wspólnej waluty, jednolita stopa procentowa banku centralnego unii monetarnej może nie być w pełni adekwatna do sytuacji gospodarczej we wszystkich krajach należących do wspólnego obszaru walutowego.

Należy przy tym dodać, że o ile niezależna polityka stopy procentowej może stanowić skuteczne narzędzie łagodzenia wahań koniunktury, o tyle stabilizująca rola płynnego kursu walutowego w gospodarce jest ograniczona. Płynny kurs walutowy może stanowić zarówno mechanizm ograniczający wahania gospodarcze, jak i źródło zaburzeń, zwiększających te wahania.

Skala potencjalnych kosztów zależy od tego, na ile gospodarka krajowa jest podatna na zakłócenia przebiegu procesów gospodarczych dotyczące w różnym stopniu poszczególnych członków unii walutowej (wstrząs asymetryczny). Jej podstawowym wyznacznikiem jest stopień synchronizacji cykli koniunkturalnych z gospodarkami państw członkowskich unii walutowej. W przypadku Polski synchronizacja ta jest relatywnie wysoka, głównie dzięki występowaniu między Polską a krajami strefy

euro silnych powiązań handlowych, a należy się spodziewać, że przyjęcie euro tę zbieżność jeszcze wzmocni.

Istotne jest także to, czy w gospodarce występują mechanizmy mogące łagodzić pojawienie się ewentualnych szoków asymetrycznych. Należą do nich: mobilność siły roboczej, elastyczność cen i płac oraz polityka fiskalna, w szczególności efektywne działanie tzw. automatycznych stabilizatorów koniunktury. Nawet jeśli pojawi się szok asymetryczny, prawidłowe funkcjonowanie tych mechanizmów (ich uruchomienie nie wymaga podejmowania żadnych dodatkowych decyzji, w szczególności dotyczy to systemu podatkowego) może zminimalizować koszty utraty autonomii w kształtowaniu polityki kursowej i monetarnej przez narodowy bank centralny.

### **Koszty krótkookresowe**

Do bezpośrednich kosztów związanych z przyjęciem wspólnej waluty można zaliczyć wszelkie **koszty techniczne i administracyjne**, które poniosą administracja publiczna, banki centralne, jak również przedsiębiorstwa finansowe i niefinansowe. Są to koszty przystosowania systemów informatycznych, szkolenia pracowników, przystosowania bankomatów i automatów do sprzedaży biletów, przeprowadzenia kampanii informacyjnej. Dla polskich banków i instytucji finansowych pewną stratą może się także okazać brak dochodów z transakcji wymiany walut, transakcji zabezpieczających czy płatności międzynarodowych.

Ponadto w okresie wprowadzania euro do obiegu gotówkowego istnieje ryzyko pewnych "**zawirowań cenowych**", wynikających m.in. z zaokrąglania cen czy też wykorzystania przez przedsiębiorców niewiedzy konsumentów do nieuzasadnionego ekonomicznie ich podnoszenia.

Rezultatom nieuczciwych praktyk cenowych można jednak skutecznie zapobiegać, wdrażając sprawdzone rozwiązania instytucjonalne (m.in. nakaz podwójnej ekspozycji cen, zachęcanie przedsiębiorców do partycypacji w porozumieniach z rządem, kampanie informacyjne, monitoring cen przez organizacje konsumenckie).

### **Raport NBP**

W lutym 2009 r. Narodowy Bank Polski opublikował [Raport na temat pełnego uczestnictwa Polski w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej](#).

Wynika z niego, że zwłaszcza w długim okresie, korzyści z przyjęcia euro jest więcej niż strat, niemniej właściwy wybór momentu wprowadzenia euro będzie mieć kluczowe znaczenie dla kształtowania się bilansu korzyści i kosztów w krótkim okresie.

Zobacz także:

- [Bilans kosztów i korzyści wprowadzenia euro w Polsce w świetle najnowszych badań. Dokument uzupełniający do Ram Strategicznych Narodowego Planu Wprowadzenia Euro, Październik 2010](#)
- [Polityczno-ekonomiczne implikacje kalendarza przyjęcia wspólnej waluty euro przez nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej, Raport demosEUROPA, Styczeń 2007](#)

